

Nuorisoalan kattojärjestö Allianssin asiantuntijalausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi työttömyysturvalain muuttamisesta

Asia: HE 13/2024 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi työttömyysturvalain muuttamisesta

Teema: Työttömyysturva

Suomen nuorisoalan kattojärjestö Allianssi ry edistää nuorten osallisuutta yhteiskunnassa sekä kouluttaa, palvelee ja tuo yhteen järjestöissä, kunnissa ja seurakunnissa työtä tai vapaaehtoistyötä tekevät nuorisoalan toimijat. Allianssin jäsenenä on yli 150 nuorisojärjestöä ja muuta nuorisoalalla toimivaa yhteisöä - käytännössä kaikki Suomessa toimivat nuorisoalan järjestöt.

Sosiaali- ja terveysvaliokunnalle

Suomen nuorisoalan kattojärjestö Allianssi kiittää sosiaali- ja terveysvaliokuntaa mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä. Nuorisoala suhtautuu kriittisesti työttömyysturvaan esitettyihin muutoksiin.

Esityksen mukaan ansiopäivärahaa alennetaan työttömyyden pitkittyessä porrastamalla siten, että ansiopäivärahaa alennettaisiin ensimmäisen kerran, kun työttömyyspäivärahaa on maksettu 40 työttömyyspäivältä (20 %) ja toisen kerran, kun sitä on maksettu 170 työttömyyspäivältä (25 %). **Helpoimmin työllistyvillä nuorten ryhmillä ansiopäivärahan tason porrastaminen voi toimia kannustimena työllistyä nopeammin. Työttömyyden pitkittyessä työttömänä ovat kuitenkin erityisesti vaikeammin työllistyvät nuoret.** Etuuden ensimmäinen alentaminen tapahtuu myös melko nopeasti työttömyyden alettua. On tärkeää ottaa huomioon, että jo pelkästään työnantajien rekrytointiprosessit voivat kestää tämän ajan.

Ansiopäivärahan tason laskeminen työttömyyden pitkittyessä heikentää työttömän toimeentuloa ja tulee lisäämään tarvetta perusturvaetuuksille ja toimeentulotuelle.

Toimeentulotuen käyttö heikentää työllistymisen kannustimia ja siten nuorten kiinnittymistä työmarkkinoille ja muihin yhteiskunnan toimintoihin. Nuoret ovat jo nyt yliedustettuina toimeentulotuen käyttäjien joukossa ja yksi keskeinen syy tälle on muilta osin riittämätön perusturva ja sen tiukemmat ehdot.

Heikossa työmarkkina-asemassa olevat nuoret tarvitsisivat monipuolisesti tukea työllistymiseensä ja heidän toimeentulonsa leikkaaminen lisää heidän syrjäytymisriskiään ja yhteiskunnan kustannuksia korjaavien toimenpiteiden osalta. Etuuksien leikkaukset toimivat työllistymisen edistäjinä sellaisen henkilön kohdalla, jolla ei ole muuta työllistymistä hankaloittavaa tekijää, kuin työpaikan puute.

Suomen nuorisoalan kattojärjestö Allianssi ry
Allianssi-talo, Asemapäällikönkatu 1, 00520 Helsinki
nuorisoala.fi
info@nuorisoala.fi

Nuorilla työsuhteet ovat muita useammin epätyypillisiä ja pirstaleisia ja palkat voivat olla matalia tai vaihdella. Nuorten työttömyys on yleisempää kuin koko väestön työttömyys.

Kuten esityksessäkin todetaan, molemmilla sukupuolilla ansiopäivärahat ovat pienimpiä alle 30-vuotiaiden ikäluokissa. Työelämän epävarmuudet koskettavat erityisesti nuoria ja nuorten joukossa erityisesti niitä nuoria, joilla on vaikeuksia kiinnittyä työmarkkinoille. Nuorten työllistymismahdollisuuksiin vaikuttavat muita ikäryhmiä enemmän taloudelliset suhdanteet, ja taantumien ja kriisien vaikutukset näkyvät usein ensimmäisenä nuorten tilanteessa. TEM:n työllisyyskatsauksen mukaan helmikuussa 2024 alle 25-vuotiaita työttömiä nuoria oli 18,5 prosenttia enemmän vuoden takaiseen verrattuna. Samalla avointen työpaikkojen määrä on laskenut yli viidenneksen, eli töitä on yhä vähemmän tarjolla.

Nuorisoala katsoo, että palkkatukityön tulisi jatkossakin kerryttää palkansaajan työssäoloa - työnantajalle maksettu tuki nuoren työllistämiseen ei tee työstä vähemmän arvokasta. Palkkatuettu työ ei ole verrattavissa muihin työllistymisen palveluihin, eikä täten ole perusteltua määritellä työssäoloa näissä samalla perusteella. Nuoret ovat palkkatuen keskeinen kohderyhmä ja palkkatuki on monelle tärkeä apu ehkäistä syrjäytymistä ja päästä työelämään kiinni, oli kyse sitten pitkäaikaistyöttömästä nuoresta tai vastavalmistuneesta nuoresta. Tutkimusten mukaan nuoret määrittävät omaa yhteiskuntaan kuulumista voimakkaasti työnteon kautta, joten toivomme, että mahdolliset palkkatuetun työnteon kannusteiden heikennykset tehdään harkitusti ja nuorivaikutusten arviointiin nojaten.

Mikäli kannusteet palkkatuetun työn tekemiseen heikkenevät, on riskinä se, että nuorelta jää tärkeä työllistymisen väylä kokematta ja työelämätaitoja oppimatta, yleisestä yhteiskunnan osallisuuden kokemuksesta puhumattakaan. Sami Ylistön tuoreen väitöstutkimuksen mukaan **pitkäaikaistyöttömien nuorten elämänhallinnallisia valintoja työmarkkinoilla selittävät juurikin realististen mahdollisuuksien puute esimerkiksi työnantajan rekrytointivaatimusten täyttämiseksi.**

Kannatamme esitettyä palkkatuetun työn huomioimista laskettaessa työttömyysturvalain mukaista työmarkkinatuen odotusajasta vähennettävää aikaa ja työssäolovelvoitteen tai koulutusta vailla olevalle nuorelle asetetun työttömyysturvalain mukaisen seuraamuksen täyttämistä.

Helsingissä 11.4.2024

Aleksi Sandroos
Puheenjohtaja

Anna Munsterhjelm
Toiminnanjohtaja

Suomen nuorisoalan kattojärjestö Allianssi ry

*Lisätiedot: Suvi Mäkeläinen, vaikuttamisen asiantuntija
suvi.makelainen@nuorisoala.fi
0451134194*

Suomen nuorisoalan kattojärjestö Allianssi ry
Allianssi-talo, Asemapäällikönkatu 1, 00520 Helsinki
nuorisoala.fi
info@nuorisoala.fi